

Герб Польшчы — не арол!

Як можна вучыць у школах і ўсюды няпрауду? Аказваецца, што нават трэба, калі гэта для добра Польшчы. Аб гэтым сведчыць, між іншым, акрэсленне яўнай ілкі Сянкевіча, якая пісалаася „дзеля падмацавання сэрцаў палікаў”. Шкада толькі, што коштам суседзяў.

Ва ўсеагульнай энцыклапедіі выдавецтва ПВН напісана, што гербам ПНР з'яўляецца выява арла. Вядома, што гэта белахвост (*Haliaeetus albicilla*). У гэтай жа энцыклапедыі напісана, што гэта птушка належыць да сямейства сакаліных. Але сокалы гэта *Falconidae*, а арлы — *Aquila*. *Haliaeetus* гэта арлан. Беларуская савецкая энцыклапедыя піша пра чатыры віды арланаў, з якіх адзін, згаданы *Haliaeetus albicilla*, гэта арлан-белахвост. Польскай назвы арлана не ведаю. Затое ведаю польскія слова *Schinesghe*, дзякуючы вядомаму польскаму мовазнаўцу Станіславу Роспанду.

Аляксандр ДАБЧЫНСКІ

Калі едзе аўтобус?

У шматлікіх мясцовасцях Міхалоўскай і Нараўчанскаі гмін німа раскладаў язды аўтобусаў ПКС. Хуліганы сарвалі іх у Новым Ляўкове і Нараўцы, а таксама ў іншых вёсках, між іншым, у Новай Волі, Баршчэве, Юшкавым Грудзе, Таңцы, Багноках ды ў Бандарах. Усе гэтыя вёскі знаходзяцца на аўтобуснай лініі з Беластоўкай Гайнаўку цераз Жэдню, Міхалову, Новае Ляўкова і Нараўку.

— Прадпрыемства ПКС не дбае пра тое, каб расклады былі на ўсіх аўтобусных прыпынках, — сказала мне жыхарка Нараўку. — У Нараўцы німа яго ўжо другі месяц. Прывездкія не ведаюць, калі едзе аўтобус. Часта заходзяць у спажывецкую краму спадарства Ярмоцікай і пытаюцца. Даволі часта бачу як пасажыры затрымліваюць аўтобус зарабо перад прыпынкам. Вядома, і яны нервуюцца, і шафёры.

14 мая г. я чакаў аўтобуса ПКС у Гайнаўку на прыпынку ў Беластоку калі скрыжавання вуліц Браніцкага і Электрычнай. І тутуже будзе месяцькія німа раскладу язды аўтобусаў ПКС. Расклады язды прыватных аўтобусаў быў і ёсьць. Прадпрыемства ПКС — па ўсім відаць — пра такую „дробянь” як расклады не клапоціцца. Чаму?

Падзяка за рамонт маставой

Пасля зімы на кілометровым адрезку павятавай дарогі ад скрыжавання ў звязковскай у Новым Ляўкове (Нараўчанская гміна) да Старога Ляўкова на маставой утварыліся глыбокія і та- му небяспечныя ўхабіны. Прывемна здзівіла мяне тое, што на другі дзень пасля праваслаўнага велікоднага свята „дзіркі” знялі так, быццам іх не было. Маставую адрамантавала рабочая дарожная брыгада Праўлення павятовых дарог (ППД) у Гайнаўцы.

У Ляўкове асфальт паклалі на брук і таму маставая даволі трывалая. Яе зараз вельмі руйнуюць вялікія і цяжкія грузавікі, якія вязуць цэглу са стараліўскага керамічнага завода ў Беласток або ў Варшаву. Зараз маставая на вуліцы ў Новым Ляўкове роўная і без ухабін. Я, солтыс Новага Ляўкова, хацеў бы падзякаўваць на старонках беларускага штотыднёвіка „Ніва” гайнаўскаму ППД, якім паспяхова кіруе інж. Крыстына Мішчук.

(яц)

У пачатку гэтага года ў Гайнаўцы пачала дзеяніцаць новая арганізацыя — аб'яднанне «Нашая школа», якую складаюць настаўнікі і бацькі Комплексу школ з дадатковым навучаннем беларускай мовы ў Гайнаўцы. Старшынёй аб'яднання быў выбраны настаўнік беларускай мовы Янка Карчэўскі. Першым мерапрыемствам, якое гайнаўскіе ад'яднанні наладзіла 24 мая, быў Пікнік з «беларусам», бо так гайнаўская моладзь называе белліцэй і белгімназію. Сабраныя маглі паглядзець мастацкую частку ў выкананні белліцэй і белгімназістў. Можна было таксама з'есці каўбаску з грыля і памециць вартасныя прадметы нябачнымі знакамі, каб у выпадку крадзяжу можна было іх лягчэй знайсці. Усё мерапрыемства адбывалася на прышкольнай пляцоўцы, якая штодзень выконвае ролю аўтастаянкі. Арганізацыя мерапрыемстваў займаліся настаўнікі, вучні і бацькі, а за ўсім наглядаў старшыня аб'яднання Янка Карчэўскі.

— Мы выступаем з прапановай да розных людзей і таму побач рэпертуару на беларускай мове, ёсьць прапановы на польскай мове, а нават па-англійску, — заяўві настаўнік Янка Карчэўскі.

Перад сабранымі спачатку выступіў вакальна-інструментальны гайнаўскі гурт «Дэсант», у якім займаюцца вучні абодвух гайнаўскіх агульнаадукацыйных ліцэяў. Вакалныя калектывы «Знічка» цікава запрэзентаваўся з беларускім рэпертуарам, хаця выступіў у меншым складзе. За яго выступленнем на глядзела Бажэна Ляўчук, кіраўнік гурту.

— Мы першы раз на новым мерапрыемстве. Цікава нам тут запрэзентавацца. Мы, як «Знічка», выступаем з беларускім рэпертуарам — апрацаванымі народнымі і сучаснымі песнямі. Думаю, што моладзі з старэйшым павінна быць цікава паслухаць музыку і дэкламацію. Сёння не сабралася многа людзей, бо ж гэта першы пікнік, які ладзіцца калі будынка нашай школы, а і надвор'е халаднаватае, — сказала Дамініка Юшкевіч.

Дамініка і Марлена Бяглюк спадзяюцца, што можа і «Знічка» атрымае нейкую дапамогу ад новага аб'яднання, напрыклад, на арганізацыю выездаў. Белгімназістка Магдалена Гаўрылюк выступіла з дэкламацыяй на беларускай і польскай мовах, з якой дабівалаася спосехаў у час конкурсаў, а белліцэйстка Ада Прусінўская запрэзентаваўся з расказам, з якім перамагла на «Беларускай гавэндзе — 2013». Абедзіве дзяўчыны, так як і папярэднія выканаўцы, атрымалі гарачыя апладысменты ад публікі.

— Пікнік лічым цікавай ідэяй, у час якой можам запрэзентавацца перад іншай, чым толькі школьнай, публікай і, што нам таксама вельмі важнае, перад сваёй дырэктрыяй, — гаварыла Магдалена Гаўрылюк і Ада Прусінўская.

Калі вучні выступалі з мастацкай часткай, сабраныя на пікніку частаваліся каўбаскамі, якія на грылі рыхтавалі, між іншым, белліцэйскія настаўнікі. Малодшыя вучні, зацікаўленыя адукацыяй у школе з дадатковым навучаннем беларускай мовы, маглі ўзяць рэкламныя матэрыялы або белліцэй і белгімназісткамі пагартаць падручнікі па беларускай мове і беларускія кніжкі, якія былі раскладзены ў выдзеленым месцы. Паліцыяны мецілі веласіпеды і іншыя вартасныя прадметы ў спецыяльны непрыкметны спосаб, каб у выпадку крадзяжу лягчэй было іх ідэнтыфікацца.

— З прапановай заснаваць аб'яднанне «Нашая школа» выйшаў дырэктар Яўген Сачко. Ідэю падтрымалі настаўнікі і бацькі. Пачалі мы рэгістраваць новую арганізацыю ў канцы мінулага года, але толькі ў пачатку гэтага года аформілі ўсе спрабы. Мэтай нашага аб'яднання з'яўляецца падтрымка духоўнай і матэрыяльнай культуры булгарусаў у Польшчы. Плануем дзеяніцаць у галіне адукацыі, культуры, спорту і турызму, накіроўваючы свае прапановы перш за ўсё да грамадскасці нашага Комплексу школ з дадатковым навучан-

Пікнік з «беларусам»

Цікава з беларускім рэпертуарам запрэзентаваўся вакальны калектыв «Знічка», хаця і выступіў у меншым складзе

нем беларускай мовы ў Гайнаўцы. Аднак плануем праяўляць сваю актыўнасць, успамагаючы развіццю інтэграцыю шырэйшай мясцовай грамадскасці, — сказаў настаўнік Янка Карчэўскі.

— Плануем супрацоўніцаць з Рэспублікай Беларусь у галіне культуры, спорту і турызму. Калі будзе такая магчымасць, плануем купляць кніжкі і дапаможнікі для нашай школы і ладзіць пазорочныя заняцкі.

Намеснікам старшыні новастворанай арганізацыі з'яўляецца маці вучня, Валянціна Галадык, а сакратаром управы — настаўніца англійскай мовы Эмілія Ляўчук, якая ў рамках аб'яднання спадзяеца на супрацоўніцтва белліцэйскай моладзі з моладдзю заходніх краін Еўропы.

— Аб'яднанне «Нашая школа» будзе дзейнічаць перш за ўсё ў карысць вучняў нашай школы, але будзе таксама займацца пропагандаваннем беларускай мовы і культуры, у адпаведнасці з харектарам нашай школы. Мы, як школа, маем амбіжаваную магчымасць

— Зацікаўленні нашых вучняў — разныя, але не хапае сродкаў, каб усе іх разгарнуць. Лічым, што з дапамогай ногавага аб'яднання можна будзе арганізаць дадатковыя заняцкі ў школе, напрыклад, вучыць беларускім танцам, — дадала намеснік дырэктара Ніна Лукасік, таксама член аб'яднання.

Скарбнік управы аб'яднання настаўнік Чарак Шыкула дабавіў, што ў рамках дзейнасці новай арганізацыі прадбачаюцца спартыўныя спаборніцтвы, можна нават з удзелам моладзі з Беларусі.

— Я на пенсіі. У мяне ёсьць час, каб дапамагчы школе. Калі я атрымала прапанову дзейнасці ў аб'яднанні «Нашая школа», то прыняла яе, бо і кантакт са школай будзе абноўлены. Можна ж будзе многа цікавага рабіць у карысць белліцэя. Хаця з летнікі ладзіць, а ў гэтым ліку і на Беларусі, — заяўвіла бытая настаўніца беларускай мовы Вольга Сянкевіч.

Ужо ў час канікулаў аб'яднанне прадбачае ладзіць летні адпачынак для школьнай моладзі на Падляшшы. Раз-

здавацца сродкі на шырэйшую дзейнасць у карысць моладзі, а грамадскім арганізацыям лягчэй выступаць за сродкі, рэалізуячы розныя праекты, так як робіць гэта аб'яднанне АБ-БА з Беластоком. Плануем супрацоўніцаць з моладдзю з Беларусі. Нашыя вучні ахвотна ездзяць на экспкурсіі ў Мінск, якія ладзіць Янка Карчэўскі, — заяўві дырэктар Гайнаўскага белліцэя і белгімназіі Яўген Сачко, член аб'яднання.

«Нашая школа» пасля двухгадовай дзейнасці будзе мець магчымасць набыцца статус некамерцыйнай арганізацыі і выступаць з прапановай, каб людзі добрыя волі пералічвалі на ёе рахунак адзін працэкт ад сваіх падаткаў. Гэта таксама можа паспрыяць дзейнасці ў карысць школьнай моладзі.

Мастацкую частку пікніка ўдала вялі настаўнікі Эмілія Ляўчук і Янка Карчэўскі, якія расказалі сабраным пра пікнік на дзейнасць арганізаціі «Нашая школа».

важаеца арганізаванне вандровак па Белавежскай пушчы і яе наваколлі.

Зараз вядзецца набор вучняў у гімназічныя і звышгімназічныя школы. Гэта вельмі важная справа ў Гайнаўцы, дзе практична з кожным годам меншае лік выпускнікоў падставовых школ і гімназій і паволі пачынае расці колькасць наймалодшых дзетак. Пікнік з «беларусам», гэта таксама адзін са способаў, каб шырэйшаму грамадству паказаць атмасферу ў школе і, між іншым, беларускую культуру, у якой вырасталі шматлікія бацькі сённяшніх вучняў. Белгімназістка Караліна Мірак спявала пісні на польскай мове. Свае гімнастычныя ўмеласці паказала Магдалена Амілюсік. На англійскай мове, на заканчэнне, выступілі Анна Койла, Юліта Ваўрашук і Магдалена Дземянюк. Пасля сабраныя яшчэ елі каўбаскі, слухаючы беларускую музыку з кампакт-дыскай.

Тэкст і фота Аляксея МАРОЗА